

УДК 636.2 : 636, 082

Кочук-Яценко О.А., аспірант
Житомирський національний агроекологічний університет

ЛІНІЙНА ОЦІНКА ТИПУ І МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ РІЗНИХ ЛІНІЙ

Лінійна оцінка екстер'єру тварин різних порід за останні 15-20 років широко використовується в Україні і в інших країнах з високорозвиненим молочним скотарством. [А.М.Дубін, 2006; А.М.Салогуб, В.І.Ладика, Л.М.Хмельничий, 2010; А.М.Салогуб, 2011; М.А.Свяженіна, 2010; Н.Н.Kadernident, 2004]. У селекційній практиці лінійне розведення вважається одним із найпотужніших засобів генетичного поліпшення селекційних стад і популяцій сільськогосподарських тварин [В.П.Буркат, Ю.П.Полупан, 2005, Д.Т.Вінничук 1979]. З огляду на вищезазначене, метою наших досліджень було порівняння показників лінійної оцінки і молочної продуктивності корів української чорно-рябої молочної породи різної лінійної належності в одному з господарств північно-поліського регіону.

Лінійну оцінку екстер'єру проведено на 273 коровах-первістках племзаводу української чорно-рябої молочної породи приватної агрофірми (ПАФ) «Єрчики» Житомирської області за методикою розробленою Л.М.Хмельничим, В.І.Ладикою, Ю.П.Полупаном, А.М.Салогубом, 2008. Молочну продуктивність за 1 лактацію досліджували за надоем за 305 днів або скорочену лактацію (не менше 240 днів) шляхом проведення щомісячних контрольних доїнь з одночасним визначенням у добових зразках молока вмісту жиру і білка (%) на приладі "Екомілк КАМ-98.2А". Досліджувані корови-первістки української чорно-рябої молочної породи належать, в основному, до чотирьох голштинських ліній, зокрема, до лінії Старбака – 36 голів, або 13,2% від загальної чисельності, Елевейшна відповідно 43 і 15,8; Валіанта 74 і 15,8, Чіфа 102 голови і 37,3 %; до інших, менш чисельних ліній, належать 18 голів, або 6,5 %.

* Науковий керівник: доктор с.-г. наук, професор Пелехатий М.С.

Дещо кращі оцінки отримали корови лінії Валіанта за наступними комплексними ознаками 100-бальної системи: молочний тип і загальна оцінка. Найменші оцінки за молочний тип – 79,6, тулуб – 79,5, вим'я – 80,1, загальну оцінку 79,9 балів отримали корови лінії Чіфа. Корови лінії Старбака зайняли проміжне положення за комплексними ознаками. При аналізі оцінок 9-бальної системи відмічається досить вирівняний результат, що свідчить про те, що корови різних ліній характеризуються типовою будовою тіла для молочної худоби. За більшість ознак тварини мають середні оцінки, в межах 4-6 балів, за виключенням наступних ознак: молочний тип (6,7-7,0 балів), ширини заду (3,8-4,4) і глибини вим'я (6,4-6,6 балів). Тварини чотирьох ліній мають низький бал за ширину заду, центральну зв'язку і кут ратиці.

Параметри мінливості корів за всіма показниками молочної продуктивності знаходяться в межах біологічної норми: коефіцієнти варіації по групах коливаються в межах від 1,6% (за білковомолочність) до 26,2% (за надосм за всю лактацію). Серед обстежених тварин найкращими за молочною продуктивністю є корови лінії Елевейшна (5521 кг) і Валіанта (5497кг). Дещо гіршу молочну продуктивність мали корови лінії Чіфа (5338 кг) і Старбака (5281 кг) ($P>0,05$). За 90 днів лактації від обстежених корів отримано в середньому по лініях понад третину молока 32% (лінія Чіфа) до 34% (лінія Елевейшна) від надою за 305 днів, а ППЛ і КПЛ склали відповідно від 75,5 (лінія Валіанта і Старбака) до 77% (лінія Елевейшна); від 93,4 (лінія Старбака) до 96,9 (лінія Елевейшна).

Отже, незалежно від лінійної належності первістки української чорно-рябої молочної породи мають високу молочну продуктивність і лактаційна діяльність корів мала стійкий характер, тобто високі добові надої стійко утримувались протягом усієї лактації. Незначний вплив лінійної належності тварин на показники їх екстер'єрних ознак пов'язаний з тим, що родоначальники старих генеалогічних ліній знаходяться в досить віддалених рядах предків пробанда. Практично кожний плідник є інбридованим на зазначених родоначальників генеалогічних ліній або на їх найпоширеніших продовжувачів – сучасних родоначальників нових ліній. Саме цим, на нашу думку, можна пояснити відсутність достовірної різниці між групами.